

# GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

## PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Niemce. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Afryka. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

## Monarchya Austryacka.

### Rzecz urzędowa.

**Lwów, 1. maja.** C. k. najwyższa władza kontroli obrachunkowej mianowała przy c. k. Lwowskiej buchalteryi rządowej:

*Ofycyalami obrachunkowymi:* Ingresistów Ludwika Lustig, Michała Łopaczyńskiego, Adolfa Becher i Wincentego Burghart. *Ingresistami:* c. k. poruczników Józefa Schwanda i Karola Krippeł, tudzież akcesistów Adama Sobotowskiego, Ferdynanda Preyer, Teofila Zulauf i Antoniego Mehoffer, nakoniec

*Akcesistami:* praktykantów Karola Stegl, Józefa Strzyzowskiego, Onufrego Pawlikiewicza, Michała Chumina i dyurnistę Józefa Handl.

**Lwów, 15. kwietnia.** W gminie włości Proszowa obwodzie Tarnopolskim założono szkołę trywialną, przy której na utrzymanie nauczyciela przeznaczony na wieczne czasy gminy Proszowa i Smolanka roczną składkę 104r. m. k. w gotówce, a w naturaliach 22 korey 16 garncy zboża różnego gatunku. Prócz tego obowiązały się rzeczono gminy jeszcze w ciągu tegorocznej wiosny wystawić osobny budynek szkolny, w którym także znajdować się będzie pomieszkanie dla nauczyciela, następnie sprawić potrzebne sprzęty szkolne, dostarczyć rocznie na opał szkoły 15 kóp okłotów słomy, a do czyszczenia i opalania szkoły umyślnego posługacza wyznaczyć.

Okazaną temi składkami pożyteczną dążność ku rozszerzeniu nauki ludu, podaje się z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

### Sprawy krajowe.

**Lwów, 25. kwietnia.** Dla powiększenia niedostatecznego jeszcze funduszu na założenie porządnego szpitalu w Złoczowie, wyprawilo tamtejsze towarzystwo kasynowe za zachęta i przyczynieniem się złoczowskiego przełożonego obwodu pana Friedhuber-Grubenthal w miesiącu marcu b. r. w przyzwolonym na ten cel bezpłatnie zamkowym gmachu hrabi Romana Komarnickiego, trzy bale.

Czysty dochód tego przedsięwzięcia przyniósł po odtrąceniu wydatków znaczną sumę 1255r. m. k., którą na przeznaczony cel już obrócono zakupieniem obligacyi indemnizacyjnych i uzbierano częścią ze sprzedaży biletów przy wstępie w kasie, a najwięcej, jak się z załączonego spisu okazuje, w drodze subskrypcyi, w której z gotowością godną uznania brali czynny udział szlachta, c. k. wojskowość, c. k. urzędnicy, duchowieństwo i obywatele obwodu Złoczowskiego, również jak Brodzka izba handlowa.

C. k. Namiestnictwo ma sobie za przyjemny obowiązek, oświadczając tym przyjaciółom ludzkości i przedsięwzięcom w imieniu potrzebujących pomocy najczulsze podziękowanie, podać ten szlachetny czyn do wiadomości powszechnej.

*Wykaz* składek zbieranych w drodze subskrypcyi na założenie porządnego szpitalu w Złoczowie: J. Dębicki 4r., Zędzianowski 6r., Heller 2r., Maramoross 2r., Gozdecki 2r., Müller 2., Mierzyński właściciel Baryłowa 4r., Nawratil właściciel Romanówki 12r., Dębicki rzadca dóbr w Toporowie 10r., ks. Orzechowicz proboszcz 1r., Karol Szumak 2r., Alexa c. k. przełożony powiatu 6r., Walentyn Orzechowski 1r., Zadarnowski przełożony gminy 1r., ks. J. Nowakowski proboszcz 1r., ks. Zychevicz proboszcz 1r., w Zelechowie 2r., Eugeniusz Strzelecki 2r., ks. Krasicki Józef g. k. proboszcz 1r., Kajetan Pohorecki 2r., ks. Bielewicz g. k. proboszcz w Horpinie 1r., Hieronim Łodyński 2r., S. Siarczyński 1r., Hipolit Łaczyński 1r., Sajkowski 2r., Świeciński 2r., Sliwiński 2r., Felix Sosnicki 3r., Jerzy Hryniewicz 2r., Rubczyński 2r., komisarz straży finansowej Kopertyński 2r., hrabia Cetner 2r., Simmelmayer przełożony powiatowy 6r., Hołowkiewicz adjunkt powiatowy 4r., Waniczek aktuaryusz powiatowy 2r., Ostrowski 2r., Mintzeles lekarz sądowy 2r., Lubinger aptekarz 2r., Krasnowski poborca podatkowy

2r., Albinowski kontrolor 2r., Kossakowski c. k. porucznik 8r., Ziętkiewicz zarządca dóbr 6r., ks. Paszkowski proboszcz 1r., ks. Pietraszewski g. k. proboszcz 2r., ks. Zieliński proboszcz 1r., Henryk Gurski dzierzawca dóbr 2r., Franciszek Korytowski dzierzawca dóbr 2r., Rittner właściciel dóbr 2r., Kunaszowski właściciel dóbr 4r., Kronstein właściciel dóbr 6r., Garapich 8., Turkull 6r., ks. Tomasz Bogucki proboszcz 1r. w Olesku 6r., hrabia Baworowski właściciel dóbr Kosowa 25r., B. Komarnicki właściciel dóbr Sasowa 25r., Krajewski poborca podatk. 1r., Jastrzembowski 6r., Roth 2r., A. Matlachowski właściciel dóbr Dubie 10r., M. Oster-setzer 5r., Lissowski 10r., Hubicki 10r., Kwiatkiewicz 4r., Józef Skrzyszowski 10r., Lityński 5r., Krajewski 10r., Malisz 6r., Sayda 2r., Garwoliński przełoż. powiat. 5r., Semetkowski adjunkt powiat. 4r., Ramowski aktuaryusz powiat. 4r., J. Krzyszkowski kancelista powiat. 2r., Kwapiel dyurnista 2r., Stosłowicz 2r., ks. An. Kowalski kooperator w Olesku 2r., Kotliński przełoż. powiat. 6r., Franciszek Kurselewski adjunkt 6r., Wojciech Ludwik Major, aktuaryusz 6r., Klemens Malinowski poborca podatk. 6r., Wincenty Korner, aktuaryusz 2r., Alexander Korotkiewicz kancelista 2r., ks. P. Miz proboszcz 2r., Zofia Bekrzewska 2r., Wacław Dzieduszycki 10r., J. Pran 15., Antoni Brzeziński 3r., Jan Sobolewski 2r., Maurycy Naghi chirurg 2r., Leon Brust 2r., Aleksander Rudnicki 2r., Józef Stachowski 2r., Edgar Wierzchowski 5r., Hieronim Sykora 5r., Tadeusz Przyborowski 3r., B. G. Paserli 5r., Kratter lekarz obwodowy 5r., Gerzabek komisarz drogowy 6r., Telichowski 2r., Gromnicki 1r., A. Gottwald 4r., Lewandowska 4r., Aleksander Gnoiński 10r., Julian Wierzbicki 6r., Kazimirz Dzieduszycki 10r., Karol Weber 20r., Bezimienny 2r., Maurycy Torosiewicz 10r., Jar. Thullie 4r., hrabia Henryk Mir 25r., Teofil Januszowski 12r., Rychalski 8r., Albin Malinowski 10r., Michał Nawodowski 10r., Alfred Rzeplński 2r., Stanisław Białobrzęski 30r., Benedykt Lewicki 2r., Tytus Kiełanowski 20., Hieronim Łodyński 12r., Adryan 4r., Alfred Rubczyński 5r., Felix hrabia Mier 5r., Henryk hrabia Komorowski 4r. 30kr., Emil Lipski 4r., Franciszek Brzechowski 4r., Thurozowski 2r., Józef Dzieczek 2r., Ignacy Świechowski 3r., Klein 5r., Grubenthal 5r., Dworzak 6r., Papie 1r., Mandyszewski 6r., Fontana 4r., Zopoth 6r., Mzk 2r., Töpfer 3r., Borecki 1r., J. Gieła 2r., Lachowski 3r., Zelazowski 4r., Klimaszewski 2r., Ferdinand Raschek 4r., Löwel wraz z żoną 3r., Wolf 6r., Garwoliński 3r., Weisser 2r., Zajackowski 2r., Pettesch 2r., J. Lewicki 2r., Wodnicki 4r., Grzewski 2r., Gay 6r., Nowosielski 2r., Wojtawicki 2r., Zuckermandel 2r., Gottlieb 2r., Romanowski 2r., Scherschnik 9r., Kaudelka 2., Fangor 2r., Słomkowski 2r., Zelazowski 2r., do kasy wpłynęło za bilety 25r., Karol Hausner 30r., F. Schnell 20r., Alfred Hausner 5r., Hauswald 5r., Krajewski 2r., A. Stein 5r., B. A. Sizall 10r., Leon B. Sizall 5r., Krasnopolski 6r., Mendel Nirenstein 30r., N. Kornfeld 10r., Józef Zins i syn 10r., Józef Dawidsohn 10r., Moses Margules 7r., Moses Kallir 10r., Mayer Kallir 20r., Izak Kallir 2r., Abel Adolf Machorer 2r., M. B. Kallir 2r., J. Kornfeld 2r., H. Kornfeld 2r., Dawid Hilferding 3r., F. Landau 2r., Joachim Horowicz 2r., H. M. Braun 10r., Marya Brunner 3r., Oyzas M. Finkelstein 3r., H. Braun 2r., Łazarz Kallir 6r., Leon Oster-setzer 10r., Adolf Neustein 2r., S. Bossuches 4r., Landau 2r., Ch. Kornfeld 2r., S. Fränkel sen. 6r., P. Schapiera 4r., Jan Sala 10r., Weltze 3r., J. N. K. 3r., L. Neustein 2r., Dr. Zucker 3r., Kościcki 2r., Fr. Antoni Wolff 20r., J. Sniatiny 25r., Aulich 5., Hanus 3r., ks. Jan Janowicz g. k. proboszcz 5r., Jan Dorozynski 2r., ks. Jan Zawadowski 2r., Philipp Neustein 2r., Piotr Dolnicki 1r., Andrzej Szczupackiewicz 1r., Kunicki 1r., Wiktor Czerniawski 2., Stachów 1r., Tarnawski 1., Jan Janowicz 3r., Stanisław Krzyfajewski 2r., Michał Niemczewski 2r., Alfred Steinsberg 4r., Zygmunt Müntz 2r., Wilhelm Salomon Morgenstern 2r., Paweł Strumieński 1r., Józef Tarczyński 1r., Nikodem Trzezińska 4r., Ignacy hrabia Komorowski 10r., Stefan Skorupka Padlewski 3r., Antoni Wierzbza Wendorff 5r., Wincenty 4r., Dominium Brody 10r., Izidor Kędzierzki 2r., Hipolit Dmochowski 2r., Ald 2r., Juliusz Wierzchowski 2r., Körber 6r., Leszczyński 5r., Krzaczkowski 6r., Szydłowski 2r., Petuł 5r., Stecher 5r., Antoniewicz 5r., Bezimienny 4r., Płotnicki 5r., Mijakowski 4r., Rechen 6r., Wesółowski 10r., Manasterski 5r., Wiśniewski 3r., Tupec 2r., Smoliński 3r., Walicki 3r., Jaskowski 3r., Sokołowski 3r., Aksentowicz 1r., Huzarewicz 2r., Michalewski 3r., Wojcikiewicz 2r., Cholewa 2r., Mogilnicki 4r., Niementowski

Sr., Switalski 6r., Paczyński 5r., Struś 8r., Nawrocki i Szwedziński 4r., Przygodzki 2r., Porör 6r., Kozieradzki 2r., Przesmycki 2r., Warzecha kapitan 3r., Hurtenthal kapitan 3r., porucznicy Plöbst 3r., Reisek 3r., podporucznicy Bartsch 3r., Hoffmann 3r., Makarewicz 3r., Warsberg 3r., Schnayder 6r., Papp 3r., Telezny 6., Janczalek kapitan 3r.

(Mianowanie. — Wiadomości bieżące. — Książę Danilo wyjechał. — Zbiór Ambra. — Reorganizacja zakładów dobroczynności. — Pielgrzymi do ziemi św.)

**Wiedeń, 30. kwietnia.** Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z 23. b. m. mianować najłaskawiej przełożonego powiatu Dra Józefa Gerzabek komisarzem pierwszej klasy w krakowskim okręgu administracyjnym.

— Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z 20. kwietnia r. b. nadać najłaskawiej dyrektorowi greckokatolickiej głównej szkoły wzorowej, *Pilemonowi Jurkiewiczowi*, w uznaniu jego długoletniej zaszczytnej służby w zawodzie szkolnym złoty krzyż zasługi.

— Książę Danilo odjechał dnia 29. kwietnia zrana południową koleją żelazną z małżonką i dworem na Tryest i Cattaro do Cettinie. Wszystkie trzy dni pobytu swego w Wiedniu przepędził książę w największym odosobnieniu; nierobił ani przyjmował wizyt, nie widział się weale z tureckim ambasadorem, księciem Kallimachi i nie był na audyencji u dworu.

— Zbiór ambraseński będzie znów w lecie jak dawniej otwarty do publicznego zwiedzenia. O przeniesieniu tego zbioru do zamku Ambras w Tyrolu niema jeszcze mowy.

— Wszystkie zakłady ubogich i dobroczynności w Wiedniu mają być jak słyhać stosownie zreorganizowane. Powzięto zamiar poruczyć naczelnym kierunkiem wszystkich tych zakładów osobnej centralnej komisji gminy. Liczba istniejących w Wiedniu prywatnych zakładów i towarzystw dobroczynności wynosi przeszło 120.

Pewien zakonnik reguły św. Franciszka, który w poniedziałek wielkanocny odjechał z Jeruzolimy do Wiednia i 25. b. m. przybył, opowiada, że w poniedziałek wielkiego tygodnia przybyli pielgrzymi austriacy zdrowo i szczęśliwie do Jeruzolimy i po ukończeniu uroczystości wielkanocnej udali się w poniedziałek wielkanocny w dalszą podróż.

### Ameryka.

(Zmiany w wyższych urzędach.)

**Z Washingtonu** pod dniem 8. kwietnia donosi nowojorski dziennik *Neue Zeit*, że trudno, aby pan W. B. Reed (nie Reeder, jak mylnie donoszono) przyjął posadę ambasadora w Chinach. Pan Reed był pod porę wyboru ostatniego prezydenta gorliwym stronnikiem Whigów. Ten sam dziennik donosi, że odwołanie pana Mason z posady ambasadora w Paryżu jest już stanowczo uchwalone, a miejsce jego zajmie senator Slidel z Louiziany. — W St. Louis został obrany majorem miasta kandydat partii emancypacyjnej 5487 głosami przeciw 3759 głosom partii demokratycznej a 1831 knownotyngów.

### Hiszpania.

(Telegraf podwodny do Kuby. — Pogrzeby skromne.)

**Madryt, 13. kwietnia.** Jak donosi *Iberia*, podjęto się towarzystwo angielskie bez wszelkiej subwencji urządzić telegraf podwodny między Koruną i wyspą Kuba ze stacyami na kilku wyspach. — Pan Manuel de Leijas Lozano wydał pod dniem 22. kwietnia okólnik do władz, z nakazem czuwać nad tem, ażeby przy pogrzebach odprawiano na cmentarzach tylko przepisane kościelne modły, a nieodczytywano żadnych mów lub utworów poetycznych. Rozporządzenie to miały wywołać rozmaite nadużycia, jakich dopuszczano się w tym względzie w Madrycie i po innych wielkich miastach.

### Anglia.

(Stanowisko i położenie angielskiej floty na wodach chińskich. — Wzajemność mocarstw zachodnich w wyprawie chińskiej. — Zaopatrzenie dla armii chińskiej.)

**Londyn, 26. kwietnia.** Dziennik ministerjalny *Observer* pisze:

„Sir Michael Seymour ma na swe rozkazy dostateczną siłę zbrojną, by utrzymać pozycję w Chinach. Zniszczywszy wszystkie baterie chińskie w obrębie swych statków kanonierskich w odwet za zburzenie faktoryj angielskich, obsadził admirał wyspy u uścia rzeki Kanton i obwarował je swemi okrętami, tak że w brew woli jego niemożna teraz nie ani wprowadzać ani wyprowadzać. Ma tam pod ręką całą swoją eskadrę, wyjąwszy dwa małe okręta, które wysłał ku obronie Hongkongu. W tej chwili zaś musieli już także połączyć się z nim komodor Keppel i inni, których z początkiem tego roku wysłano mu w pomoc, i jak tylko nadejdą posiłki w ludziach i okrętach, które wyprawiono z Anglii i Judyi wschodnich, będzie admirał w stanie rozpocząć działania wojenne na większą skalę. Bo też po cierpliwem znoszeniu tyłu przykrości, jakie nam sprawili Chińczycy, jest już czas teraz uporządkować nasze stosunki z Chinami. W tym względzie możemy donieść z prawdziwą przyjemnością, że rząd francuzki zgadza się we wszystkim z naszym rządem, że wojska ekspedycyjne, wysłane właśnie z Francji, otrzymały rozkaz, działać w ścisłym i serdecznym porozumieniu z naszymi, i że każda europejska siła zbrojna w tamtej okolicy będzie z przyjemnością przypatrywać się przedsięwzięciom naszych walecznych żołnierzy i majtków, a na żądanie nawet działać wspólnie. Niewyłączamy nawet amerykańskiej siły zbrojnej na tem wybrzeżu, chociaż niejest do tego obowiązana żadnym formalnym traktatem.“

Dziennik *Post* nalega na wystanie okrętu szpitalnego do Chin i urządzenie korpusu dozorczyń na wzór tego, jaki urządzili niedługo Mr. Sidney Herbert i Miss Nightingale dla armii krymskiej. Całej ekspedycji chińskiej dodano tylko dwóch kapelanów; liczba ich musi być znacznie pomnożona.

### Francja.

(Rosyjska komisja wojskowa. — Mianowanie generałów. — Nowa kolej. — Urodzaje. — Pobyt W. księcia. — Uczniowie z politechniki na powrót przyjęci. — Sprawa neuenburgska. — Marszałek Randon przybył do Algieru. — Nadworne sądy duchowne. — Sprawa kradzieży Carpentier.)

**Paryż, 26. kwietnia.** Bawi tu w tej chwili rosyjska komisja wojskowa, złożona z panów Behrens, podpułkownika sztabu jenerałnego, pułkownika inżynierii Anikowa i podpułkownika artylerii Albińskiego. Jej zadaniem jest zwiedzać twierdze i w ogóle wszystkie wojskowe zakłady Francji. Rząd francuski udzielił jej jak najchętniej potrzebnego upoważnienia, a po ukończeniu podróży we Francji dozwolił nawet zwiedzić Algierę w tym samym zamiarze. — Dwóm francuskim inżynierom marynarki dozwolił rząd wstąpić do służby rosyjskiej.

**Paryż, 27. kwietnia.** *Monitor armii* ogłasza mianowanie trzech młodych generałów: de Lamotte-Rouge, d'Alouville i de Courtiges w miejsce generałów Korte, Rostolan i Guesvillers, którzy po ustąpieniu zaszczytów zostali godnością senatorską.

Cesarz przyjmował w ostatnich dniach kilka deputacji towarzystw kolei żelaznych, jakie zawiązały się w departamentach wschodnich dla zbudowania ważnej we względnie strategicznym kolei z Lille do Strasburga. Cesarz rozmawiał z nimi bardzo łaskawie i wyjaśnił im oraz powody, dla czego zamysła nadać tę koncesję towarzystwu kolei wschodniej.

*Mon tor* potwierdza dzisiaj, że podług doniesień z 70 departamentów jest stan winogron tak pomyślny, jakiego nie zapamiętano jeszcze. Wyhodzący w Lugdunie dziennik *Salut Public* donosi, że teraźniejsze zimno nie zaszkodziło weale ani winogronom ani owocom.

Mówią, że w sobotę miało przyjść z Tulonu w drodze telegraficznej zapytanie do ministra marynarki, czy można zdać na wolę Wielkiemu księciu Konstantemu flotę, gdy zechce przypatrzeć się manewrom francuskich okrętów wojennych. Na to zapytanie wydano natychmiast następującą telegraficzną odpowiedź: „Jego Mość Cesarz rozkazuje władzom morskim, by były każdej chwili gotowe na rozkazy gościa Francji.“

Wielki książę Konstanty przybył 27. b. m. po południu koleją żelazną z Tulonu do Marsylii, gdzie przyjmowano go z wszelkimi honorami, przynależnymi księstwu rodu panującego. Ludność powitała gościa głośnieym okrzykiem, a na placu Castellane wznoszono trzykrotne Vivat na cześć Cesarza Napoléona i Wielkiego księcia. Równie jak w Tulonie obudził i tu jenerał Tottleben żywe zajęcie i sympatyę. W prefekturze uraczono gości świetną ucztą. Dnia 28. miała być wielka rewia, a miasto chciało na cześć Wielkiego księcia urządzić świetne przedstawienie w wielkim teatrze. Miano przedstawiać „Męczenników“. Tego samego dnia miano wysadzić minę w Friul. Odjazd Wielkiego księcia z Marsylii naznaczony jest na środę. — Miastu Tulonowi dozwolono na wniesioną prośbę uwiecznić bytność dostojnego gościa rosyjskiego wystawieniem marmurowej płyty, która ma być umieszczona w sali Izby handlowej. — Wykluczeni za przekroczenia dyscyplinarne uczniowie szkoły politechnicznej otrzymali już bez wyjątku pozwolenie wstąpić napowrót do klas swoich. Prócz tego ma im być darowana wszelka dalsza kara.

Dr. Kern nieprzybył jeszcze do Paryża, ale oczekują go najdalej jutro. Odpowiedź pruska na projekt pośrednictwa także jeszcze nienadeszła. Jak tylko to nastąpi, rozpoczną się dalsze konferencje w sprawie neuenburgskiej. W tutejszych kołach urzędowych spodziewają się z pewnością, że cała ta sprawa zostanie w 8 dniach załatwiona.

Jenerał-gubernator Algierji, marszałek Randon, przybył 22. b. m. okrętem „Cacique“ do Algieru.

*Messenger de la Charité* donosi: Zaprowadzone zostały nadworne sądy duchowne. Jurysdykcja ta powstała dlatego, ażeby uniknąć sporów o kompetencje, która dawniej tak często powstawała między stolicą arcybiskupią i Wielkim jałmużnikiem.

Szeł szwadronu przy sztabie jenerałnym, pan Pelissier, udał się w osobnej misji do Konstantynopola.

Według listów z Nowego Jorku spodziewają się zawsze jeszcze tamtejsi ajenci północnej kolei żelaznej, że złodzieje Carpentier i spółwinowajcy będą wydani. Złodzieje ci bronią się bardzo mocno przeciw żalobie, że się dopuścili podrabiania papierów.

### Belgia.

(Festyny na cześć zaślubin ks. Charlotty uchwalona.)

**Bruxela, 27. kwietnia.** Tutejsza rada gminna uchwaliła na odbytem weszłej soboty tajnem posiedzeniu ofiarować ze strony miasta na festyny, jakie mają być wyprawione przy sposobności zaślubin księżniczki Charlotte, sumę 50.000 franków.

### Szwajcarya.

(Pogłoska o odwiedzinach Napoléona w Arenenbergu. — Reklamacje do Holandji.)

Na doniesienie jednego z dzienników bazylejskich, że władza celna otrzymała już rozkaz, przepuścić bez opłaty cła rzeczy Ce-

sarza Napoleona, bo ma sam wkrótce przybyć do Arenenbergu, odpowiada dziennik *Bund*, że właściwie idzie tylko o odesłanie ruchomości, które z rozkazu Cesarza zabrane były do Paryża.

Rada federacyjna przedłożyła za pośrednictwem generalnego konzula swego w Amsterdamie nową reklamacyę rządowi holenderskiemu przeciw werbunkom holenderskim w Wielkiem księstwie Badeńskiem.

## Wieniec.

(Rozterki krawieckiej czeladzi. — Sprawy w Senacie pruskim. — Czynności sejmu związkowego.)

**Frankfurt**, 24. kwietnia. Z uwięzionych wczoraj na granicy czeladników krawieckich (do 140) puszczono jeszcze wczoraj większą część na wolność za oświadczeniem, że powrócą natychmiast do roboty. Przywódców zaś, do dwunastu, zatrzymano w areszcie. Później uwięziono jeszcze kilku i wszystkich oddano teraz prokuraturze państwa do indagacji sądowej.

Posiedzenia senatu pruskiego z 27. kwietnia rozpoczęło się raportem o zawartych między król. pruskim i ces. rosyjskim rządem konwencyach względem połączenia kolei wschodniej z linią petersbursko-warszawską i zbudowania kolei żelaznej z Bydgoszczy do Warszawy. Komisya zalecała jednogłośnie przyjęcie obudwu traktatów i izba też potwierdziła je po krótkiej debacie. Następnie potwierdzono bez dyskusji zawartą na dniu 24. stycznia r. b. w Wiedniu konwencyę menniczą w pierwotnym składzie komisji, a potem nastąpiła obrada nad projektem ustawy względem zawarowanej tą konwencyą zmiany regulaminu menniczego. Komisya radziła przyjmując ten projekt z uchwałami izby deputowanych. W końcu przyjęto bez dyskusji ustawę o wadze menniczej.

**Frankfurt**, 25. kwietnia. Na posiedzeniu sejmu związkowego z 23. b. m. przedłożyło prezydium pisma wierzytelne hiszpańskiego rezydenta ministerjalnego przy związku niemieckim, margrabiego San Carlos. Zgromadzenie postanowiło uznać go w tym charakterze i złożyć kredytywę jego w archiwie związkowym. Potem nastąpiły raporta o dopełnieniu uchwał z 6. listopada 1856 i 12go marca r. b. względem ochrony utworów literackich i artystycznych od przedruku jako też dzieł dramatycznych i muzykalnych od nieprawego przedstawiania.

## Rosya.

(Działania na Kaukazie.)

Dziennik *Nord* donosi, że książę Górczakow, rosyjski minister spraw zewnętrznych, otrzymał od Królowy hiszpańskiej order „złotego ruua.“

Dziennik *Journal de St. Petersburg*, który dotąd niewspominał nigdy o małych utarczках na Kaukazie, podał temi czasy, dla sprostowania doniesień tureckich o nieustannych zwycięstwach górali, historyczny przegląd przeszłorocznych wypadków na Kaukazie, w którym jednakże potwarza tylko treść raportu zawartego w dzienniku *Kaukas*. Tylko w jednym a w istocie ważnym punkcie, podaje nowy szczegół, mianowicie pod względem działań nad brzegami małej Laby, które miały się rozciągnąć nie tylko w górę tej rzeki, ale także aż do źródeł rzek Andruck, Szedok, Psebai, Chads i Gups, wszędzie zatem prawie aż do grzbietu gór kaukazkich, przyczem zajmowano się wszędzie wycinaniem lasów i zakładaniem gościńców. Działania te skończą się na tem, że zostanie założony drugi wielki gościniec wojskowy z głębi Rosyi Kaukazem aż do brzegu czarnego morza, a mianowicie do Suchum-Kale.

## Turcyja.

(Agitacye w Księstwach naddunajskich.)

Do Marsylii nadeszły okrętem „Borysthenes“ wiadomości z **Konstantynopola** z 16. kwietnia odnoszące się głównie do Księztw naddunajskich. Wojska tureckie ustępują bez przerwy z Księztw, a połączeni bojary i patryoci zanoszą nieustannie petycye, by przywieść do skutku połączenie Księztw pod berłem którego z zagranicznych książąt, który ma jednak pozostawać wazalem Sułtana. Dziennik *Zeit*, który wychodził w Księstwach naddunajskich, został stanowczo zakazany. *Journal de Constantinople* oświadcza się przeciw projektowi unii.

## Azya.

(Wojska francuskie w drodze do Chin. — Wyspa Formosa. — Spisek Chińczyków na wyspie Borneo.)

Rząd francuski, który dotąd miał tylko majtków i okręta na wodach chińskich, wystąpił po umówieniu się z Anglią 1000 z wojska lądowego do Chin, a mianowicie batalion piechoty marynarki i baterię artylerji, które mają być przywiezione dwoma okrętami transportowymi. Wiadomo także, że fregata „Nemesis“ z dwoma statkami kanonierskimi i jedną korwetą, jako też dwa okręta transportowe z 1050 ludźmi pod dowództwem admirała Rigault de Genouilly są już w drodze do Chin. „Nemesis“ musiała 25. stycznia zawinąć do Gorey (u przylądka zielonego na zachodnim wybrzeżu Atryki) dla naprawy znacznych uszkodzeń, jakie poniosła w drodze. Wysłanie wojsk lądowych nadają polityce francuskiej względem Chin nową postać, gdyż dotąd miała tam Francya tylko stacyę okrętów.

Wyspa *Formosa*, którą Anglicy zamierzają podobno zająć, leży naprzeciw Amoy, o dwadzieścia mil geograficznych od lądu po drugiej stronie kanału Fu-kiau, i należy do prowincyi Fu-kian, gdzie głównem miastem jest Fu-czej-su. Prowincya ta graniczy na południe z prowincyą Kuan-tung, której stołecznem miastem jest Kanton. — Wyspa pomieniona ma 35 geograficznych długości, szerokości zaś

miejscami do mil 16, a cała jej płaszczyna wynosi około tysiąca mil kwadratowych. Pasma gór ciągnące się wzdłuż wyspy wznosi się aż do 11.400 stóp nad powierzchnię morza, ma kopalnie drogie kruszców i miedzi i pokryte jest gęsto lasem. Lecz wyspa ta ma także kilka wulkanów i doznaje częstego trzęsienia ziemi. Strona jej tylko zachodnia, gdzie się znajduje główne miasto Taj-wan-fu z 50.000 mieszkańcami, jest rzeczywiście Chinom podległą, mieszkańcy zaś osiedli po wschodniej jej stronie, niepodlegają nikomu. W Taj-wan-fu znajduje się zwyczajnie załoga chińska licząca do 12.000 żołnierza. Dwór pekiński uznał już dawniej ważność posiadania tej wyspy, którą też wcielono do Chin roku 1683 po krwawej walce z ludnością tamtejszą. Lecz jeszcze ostatnimi laty zrywali się mieszkańcy w tej części wyspy kilkakrotnie do broni i tylko z trudnością zdołał rząd chiński rokosz przytłumić. Anglikom przyjdzie z łatwością utrzymać się na tej wyspie ważnej tak we względzie strategicznym jak i handlowym, i na której udaje się jaknajlepiej roślina takzwanej czarnej herbaty.

Z **Tryestu** donoszą z 24. kwietnia: „Paropływ „Ameryka“, który odwiał z Alexandryi dnia 19. b. m. przybył tu dziś przed południem i przywiózł wiadomości z **Hongkong** sięgające po dzień 15. marca, z **Kalkuty** po dzień 21. marca i z **Bombaju** po dzień 2. kwietnia. Europejczyków znajdujących się na pokładzie paropływu „Queen“ żeglującego pod banderą portugalską (okręt ten był jednak własnością angielską), wymordowali marynarze chińscy, a okręt wraz z całym ładunkiem kosztownym zabrali. Chińczycy spalili składy liwerantów rządowych w Hongkong i zniszczyli 700 beczek okrętowych mąki. W **Sarawak** na wyspie **Borneo** spiknęli się Chińczycy i zamordowali kilkunastu Europejczyków. Sir **James Brooke** ocalił się tym tylko sposobem, że skooczył i przepłynął zatokę. Później przybył jeden paropływ towarzystwa żeglugi parowej z Borneo do Sarawaku, przy pomocy którego pomógł się sir James na czele oddziału Malajów i Dyaks spustoszenia wyrządzone w kolonii, i zgładził przy tem 2000 Chińczyków. Również i władze holenderskie wysłały jeden paropływ wojenny do Sawraku, lecz okazało się, że pomoc ta była już niepotrzebna. — Doniesienia z **Abuszyru** nie donoszą nic o nowych działaniach wojennych w perskiej zatoce. 19. pułk pieszy (buntowniczy) rozpuszczono.“

## Afryka.

(Zaburzenia w legii niemieckiej. — Wojska tureckie do Mekki drogą na Egipt.)

Z **Przylądka** donoszą z 13. lutego, że Kafrowie zaczynają rabować bydło. W legii niemieckiej miały zajść zaburzenia.

Do **Alexandryi** przybyło 19. b. m. 3000 ludzi wojska tureckiego, ale niewiadomo w jakim zamiarze. Wojsko to zostało umieszczone w rozmaitych dzielnicach miasta i zaciąga też strażę u bram. Subskrypcya na egipskie towarzystwo żeglugi parowej na czerwonym i śródziemnym morzu rozpoczęła się 25go b. m. a skończy 5go maja.

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Paryż**, 28. kwietnia. Dywizya floty rosyjskiej spodziewana jest dnia 15. maja w Cherbourgu. — Na południowej kolei żelaznej zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, w którym szesnaście osób ciężko zostało rannych.

**Paryż**, 30. kwietnia. Wczoraj wieczór renta 3% 68—60. — Wielki książę Konstanty odjechał wczoraj z Marsylii. — Dziennik *Correspondant* otrzymał admonicję za umieszczenie artykułu pana Montalbert o procesie biskupa z Moulins. Artykuł ten zarzuci rządowi, że sieje niezgodę między państwem a kościołem. — Wielki książę Konstanty przybył dziś o 5tej godzinie po południu do Paryża.

**Paryż**, 1. maja. Wczoraj wieczór renta 3% 68.75. — Wielki książę Konstanty przybył. Ludność paryska, jak donosi *Monitor*, przyjmowała go z żywą i pełną uszanowania sympatją. Wczoraj wieczór był na obiedzie w Tuileryach. Dwór przywdział czterodniową żałobę z powodu śmierci księżny Gloucester.

**Londyn**, 28. kwietnia. Paropływ „Asia“ przywiózł do Liverpoolu wiadomości z Nowego Yorku sięgające po dzień 15. b. m. Jenerał Cass i ambasador duński podpisali w Washingtonie konwencyę względem spłaty cła na Zundzie. Ameryka obowiązuje się zapłacić sumę 393.000 dolarów. Mianowany ambasadorem do Chin p. Reed będzie w połowie maja w Paryżu i w Londynie dla naradzenia się względem polityki, jaka ma być zachowana w zajęciach z Chinami. Rozeszła się pogłoska, że pułkownik Lockridge odniósł zwycięstwo nad Kostarykanami.

**Londyn**, 1. maja. W izbie niższej p. Dennison bez opozycji obrany został przydującym (Speaker).

**Nowy York**, 15. kwietnia. Położenie jenerała Lockridge w Nikaraguy z każdym dniem staje się trudniejszym.

**Berna**, 27. kwietnia. Rząd neunburgski wysłał deputacyę z oświadczeniem, że gotów jest przyjąć propozycje konferencyi.

**Berna**, 30. kwietnia. Rada federacyjna upoważniła właśnie Dra Kern do podpisania propozycyi konferencyi z zastrzeżeniem ratyfikacyi zgromadzenia związkowego.

**Tryest**, 30. kwietnia. Fregata „Novara“ i korweta „Carolina“ odplynęły dziś z tutejszego portu. Przybyła szwedzka korweta „Champion“ po zwłoki rzeźbiarza Fogelberg.

**Bzym**, 26. kwietnia. Cesarzowa matka rosyjska w towarzystwie swojej świty zrobiła wizytę Jego Świątobliwości Papieżowi w Watykanie.

Królowa Chrystyna hiszpańska przybyła dnia 27. do Florencyi.

